

21 244

Regelen inzake de bescherming van uitvoerende kunstenaars, producenten van fonogrammen en omroeporganisaties en wijziging van de Auteurswet 1912 (Wet op de naburige rechten)

MEMORIE VAN ANTWOORD

Ontvangen 15 januari 1993

Het voorlopig verslag van de vaste Commissie voor Justitie geeft ons aanleiding tot de volgende opmerkingen.

De leden van de PvdA-fractie wilden graag vernemen of er al inzicht bestaat in de inhoud van de EG-richtlijn met betrekking tot de onderhavige materie. Het voorstel voor een richtlijn van de Raad betreffende het verhuurrecht, het uitleenrecht en bepaalde naburige rechten op het gebied van de intellectuele eigendom is op 19 november 1992 definitief aangenomen. Een kopie van deze richtlijn is bij deze memorie gevoegd.¹

De leden van de fractie D66 vroegen of de filmregeling zo moet worden begrepen dat de bijzondere vergoedingsrechten voor auteurs en uitvoerende kunstenaars, zoals voor privé-kopiëren en zoals voorzien in artikel 7 van het onderhavige wetsvoorstel buiten de fictieve overdracht aan de filmproducenten vallen. Deze leden vroegen of de met inning en repartitie belaste organisatie de geïncasseerde gelden zonder meer naar de uitvoerende kunstenaars en auteurs kan overmaken zonder dat deze verdeling gefrusteerd wordt door een fictieve overdracht van rechten.

Vooropgesteld moet worden dat de in onderdeel h van artikel 35 vooropgestelde nieuwe derde zin van artikel 45d uitsluitend beoogt vast te leggen wat impliciet reeds besloten is in laatstgenoemd artikel, namelijk dat de producent aan de makers of hun rechtverkrijgenden, die geacht worden aan hem de in artikel 45d omschreven rechten te hebben overgedragen, een billijke vergoeding moet betalen voor iedere vorm van exploitatie van het desbetreffende filmwerk. Deze exploitatievormen zijn uitdrukkelijk in artikel 45d opgesomd, te weten het openbaar maken, het verveelvoudigen in de zin van artikel 14, het aanbrengen van ondertitels en het nasynchroniseren. Het betreft hier exclusieve rechten, ten aanzien waarvan een wettelijk vermoeden van overdracht is voorzien om de onbelemmerde circulatie van de film te garanderen. Dit is – kort weergegeven – de achtergrond van de filmregeling en van artikel 45d in het bijzonder. Ik verwijs in dit verband naar de parlementaire geschiedenis van het filmrecht (T.K. 1980/81, 16 740, nr. 3, blz. 9; bijlage blz. 30).

De door de leden van de fractie van D66 gestelde vraag betreft een vraag van interpretatie van de reikwijdte van artikel 45d.

De in artikel 16c Auteurswet 1912 voorziene vergoeding voor het

¹ Ter inzage gelegd bij het Centraal Informatiepunt van de Eerste Kamer onder griffienummer 109842.

zogeheten thuish kopiëren is gekoppeld aan de in artikel 16b geformuleerde uitzondering op het exclusieve verveelvoudigingsrecht voor verveelvoudigingen voor eigen oefening, studie of gebruik. Voor deze verveelvoudigingen is de toestemming van de rechthebbende geen vereiste. Gesteld kan worden dat deze bijzondere regeling geheel losstaat van de met artikel 45d beoogde onbelemmerde circulatie, met het oog waarop het exclusieve verveelvoudigingsrecht in de zin van artikel 14 Auteurswet geacht wordt te zijn overgedragen. Benadrukt zij in dit verband dat het verveelvoudigingsrecht in artikel 45d beperkt is tot het vervaardigen van exemplaren. Gelet op deze bijzondere achtergrond van artikel 45d kan gesteld worden dat de in artikel 16c voorziene vergoeding niet valt onder het wettelijk vermoeden van overdracht zoals geformuleerd in artikel 45d Auteurswet 1912.

Hetzelfde geldt voor artikel 7 van het onderhavige wetsvoorstel. De materie die in dit artikel wordt geregeld – het recht op een billijke vergoeding voor het openbaar maken van voor commerciële doeleinden uitgebrachte fonogrammen – staat los van artikel 4, in welk artikel de filmrechtregeling, zoals opgenomen in de artikelen 45a – 45g Auteurswet 1912, van overeenkomstige toepassing wordt verklaard op de uitvoering van uitvoerende kunstenaar. Indien de uitvoering van bij een film behorende muziek op een commercieel fonogram wordt vastgelegd, komt de billijke vergoeding voor de in artikel 7 omschreven openbaarmakingshandeling toe aan uitvoerende kunstenaars en fonogrammenproducenten of hun rechtverkrijgenden.

De leden van de CDA-fractie wezen erop dat de omroepen een uitsluitend recht krijgen terzake van het openbaar maken van (opnamen van) hun programma's op grond van artikel 8, terwijl de uitvoerend kunstenaar en fonogrammenproducent slechts een recht op een billijke vergoeding krijgen. Het zou consequent zijn, aldus deze leden, indien voor omroeporganisaties ook alleen een vergoedingsrecht zou worden voorzien.

Er zij op gewezen dat in artikel 13, onderdeel d, van het Verdrag van Rome, aan de omroeporganisatie een uitsluitend recht wordt toegekend voor de openbaarmaking van hun televisie-uitzendingen, indien deze overbrenging geschiedt in voor het publiek toegankelijke plaatsen tegen betaling.

Artikel 12 van het Verdrag van Rome kent aan uitvoerende kunstenaars en fonogrammenproducenten een recht op een billijke vergoeding toe voor, kort gezegd, openbaarmaking van commerciële fonogrammen. In de Conventie is de positie van enerzijds uitvoerende kunstenaars en fonogrammenproducenten en anderzijds omroeporganisaties in dit opzicht niet gelijkelijk geregeld. Het zou in strijd met de Conventie zijn geweest indien in artikel 7 zou zijn volstaan met de invoering van een vergoedingsaanspraak. Voorts dient niet uit het oog te worden verloren dat voor zover omroeporganisaties van hun programma's commerciële fonogrammen maken zij als fonogrammenproducent onder de werking van artikel 7 van het wetsvoorstel vallen.

Overigens is in de artikelen 2 en 6 van het onderhavige wetsvoorstel ook aan de uitvoerende kunstenaar en de fonogrammenproducent een exclusief recht toegekend terzake van het openbaar maken van een uitvoering of een opname daarvan onderscheidenlijk een fonogram of een reproductie daarvan. In aansluiting bij de Conventie van Rome voorziet het wetsvoorstel – zoals hiervoor uiteengezet – in een bijzondere regeling voor commerciële fonogrammen.

De leden van de fractie van D66 wezen erop dat in artikel 17, in afwijking van de oorspronkelijke tekst, de regeling ontbreekt terzake van de positie van de licentienemer.

Terecht hebben deze leden op deze omissie gewezen. In het kader van het thans bij de Tweede Kamer aanhangige wetsvoorstel houdende

wijziging van de Auteurswet 1912 inzake het reprografisch verveelvoudigen van geschriften (TK 1992-1993, 22 600, nrs. 1-5) zal deze misslag bij nota van wijziging worden verbeterd.

De leden van de D66-fractie wezen erop dat een aantal amendementen er toe strekt de werking van het wetsvoorstel uit te breiden voor een aantal groepen die niet rechtstreeks vallen onder het begrip «uitvoerend kunstenaar» langs de weg van de onrechtmatige daadsactie. Zij vroegen of fotomodellen of mannequins onder bepaalde omstandigheden een beroep kunnen doen op de werking en de bescherming van deze wet langs de omweg via de onrechtmatige daadsactie.

Wij gaan er vanuit dat deze leden het oog hebben op het nieuwe artikel 34 van het wetsvoorstel, dat bij amendement daarin is opgenomen en dat bepaalt dat de voorgaande artikelen van de wet een beroep op artikel 162 van Boek 6 van het Burgerlijk Wetboek onverlet laten. Dit amendement (stuk nr. 26) strekte ertoe volgens de toelichting de mogelijke negatieve reflexwerking van het onderhavige wetsvoorstel uit te sluiten. Na het schrappen van de datum in artikel 33 (oud 32) maakt dit hoofdzakelijk voor uitvoerende kunstenaars nog verschil, aldus de indieners van dit amendement. Het amendement strekt ertoe te bewerkstelligen dat voor potentiële rechthebbenden die echter op grond van de in artikel 32 geformuleerde toepassingscriteria niet voor bescherming op grond van het onderhavige wetsvoorstel in aanmerking komen, de actie uit onrechtmatige daad nog mogelijk blijft.

Artikel 34 beoogt – gelet op de hiervoor beschreven historie van voornoemd amendement – niet de kring van rechthebbenden uit te breiden in die zin dat personen die niet voldoen aan de in artikel 1, onder a, gegeven definitie van uitvoerend kunstenaar een beroep op het bepaalde in artikel 34 kunnen doen.

De leden van de VVD-fractie vroegen of de regering nauwgezet wil volgen of in de praktijk een vlucht zal ontstaan naar de reproductie van niet-beschermde werken. Zij suggereerden de invoering van een heffing op onbeschermd werken, ten behoeve van een fonds.

Wij wijzen erop dat de toepassingscriteria ten aanzien van de fonogrammenproducent ruim zijn geformuleerd in artikel 32, lid 2. Zo komen producenten van fonogrammen onder meer voor bescherming in aanmerking indien zij onderdaan zijn van een land dat partij is bij de Overeenkomst van Genève ter bescherming van producenten van fonogrammen tegen het ongeoorloofd kopiëren van hun fonogrammen. Bij dit Verdrag is ook de Verenigde Staten van Amerika partij. In dit verband moet niet uit het oog worden verloren dat het voor de bescherming van de fonogrammenproducent irrelevant is of het opgenomen werk al dan niet auteursrechtelijk beschermd is.

Wij zijn in het algemeen zeer geïnteresseerd in de ontwikkelingen die zich in de praktijk zullen voordoen nadat het onderhavige wetsvoorstel kracht van wet heeft gekregen. Wij gaan ervan uit dat de betrokken beroepsgroepen ons zullen informeren over eventuele bijzondere ontwikkelingen. Zo deze worden gesignaleerd, zal worden bezien of er aanleiding bestaat voor nadere regelgeving. In dit verband wijzen wij erop dat een evaluatie na een periode van 3 jaar is toegezegd in de nota naar aanleiding van het eindverslag Tweede Kamer (T.K., 1991/92, 21 244, nr. 10, blz. 7).

De leden van de SGP-fractie vroegen of de mogelijkheid bestaat dat uitvoerende kunstenaars geen bescherming kunnen ontlenen aan het wetsvoorstel. Zij vroegen of deze uitvoerende kunstenaars (en producenten) een actie uit onrechtmatige daad zouden kunnen instellen.

Het is inderdaad mogelijk dat uitvoerende kunstenaars of producenten van fonogrammen in bepaalde gevallen geen beroep kunnen doen op het onderhavige beschermingsregime. Deze situatie kan zich voordoen indien bij voorbeeld niet wordt voldaan aan de in artikel 32 geformuleerde

toepassingscriteria. In dergelijke gevallen is artikel 34 van het wetsvoorstel van toepassing dat de mogelijkheid van een actie uit onrechtmatige daad onverlet laat.

De Staatssecretaris van Justitie,
A. Kosto

De Minister van Welzijn, Volksgezondheid en Cultuur,
H. d'Ancona